

Fremskrittspartiet under Siv Jensens ledelse

Hilmar Rommetvedt, NORCE Norwegian Research Centre

Fremskrittspartiets leder Siv Jensen har varslet sin avgang som partileder og stortingsrepresentant. Det er liten tvil om at hun i mange år har vært en av Norges mest markante politikere. Men hvordan gikk det egentlig med Fremskrittspartiet under hennes ledelse?

Det er Fremskrittspartiets velgeroppslutning vi skal se nærmere på. Partiets gjennomslag i politiske beslutninger skal vi la ligge her.

Siv Jensen ble stortingsrepresentant høsten 1997. I mai 2005 ble hun parlamentarisk leder, mens Carl I. Hagen fortsatte som partiformann. I mai 2006 overtok Siv Jensen som partiformann, eller partileder som det ble hetende fra 2009. Etter stortingsvalget i 2013 ble hun finansminister i Solberg-regjeringen, en stilling hun hadde fram til januar 2020 da Fremskrittspartiet gikk ut av regjeringen.

Da Siv Jensen overtok ledelsen av Fremskrittspartiet etter Carl I. Hagen, var det nok mange som spurte seg om hvordan dette ville gå. Carl I. Hagen var jo «partieieren» som hadde «skapt» Fremskrittspartiet. Svaret finner vi i den første figuren nedenfor. Den viser Frps velgeroppslutning ved stortingsvalg og i gjennomsnitt av flere institutters månedlige målinger (unntatt juli der det er få målinger).

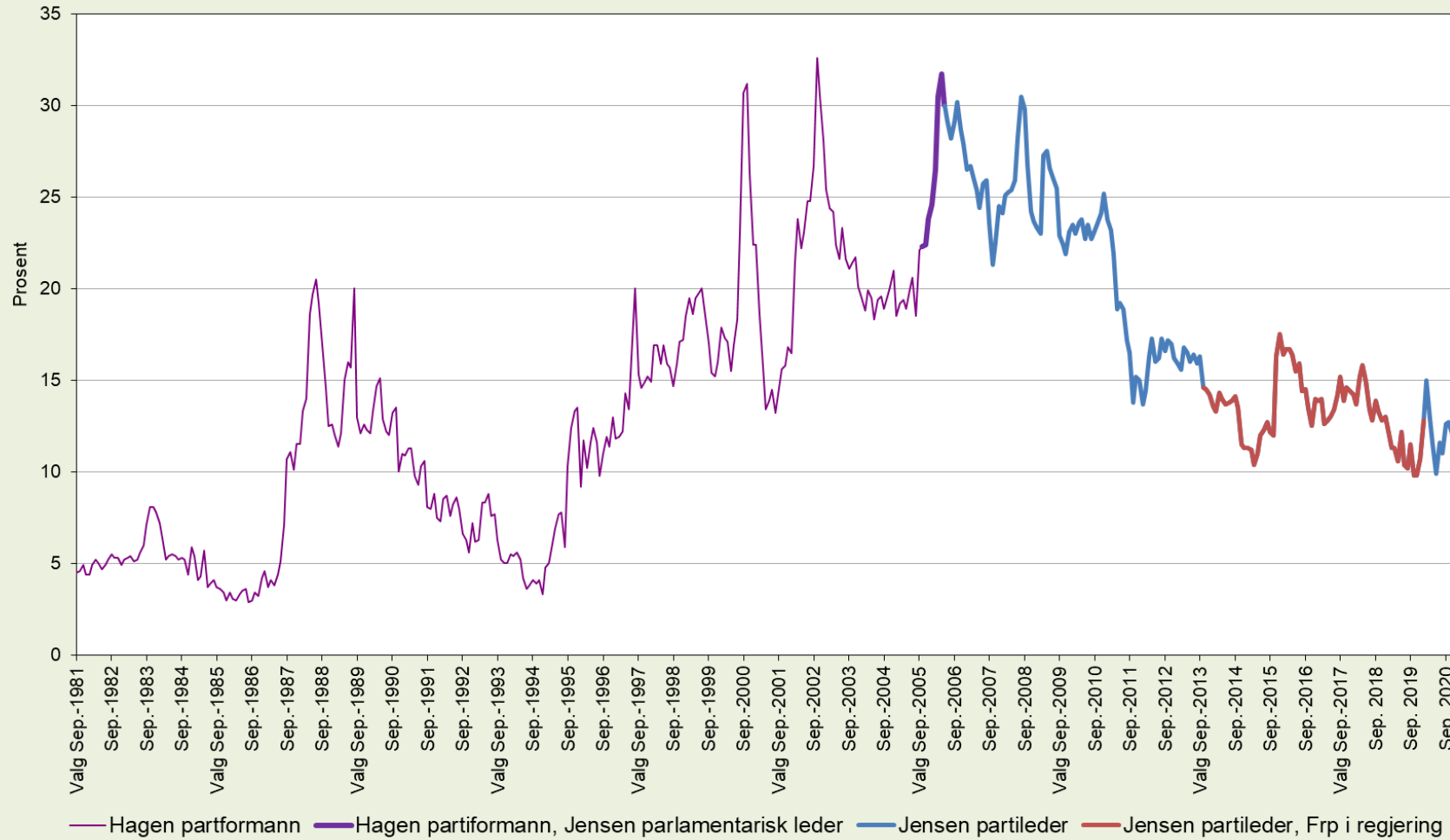
«Partieier» Hagen var formann i Fremskrittspartiet både da velgeroppslutningen ble målt til 2,9 og 3,3 prosent i henholdsvis august 1986 og desember 1994, og da partiet fikk en oppslutning på 31,2 og 32,6 prosent i henholdsvis oktober 2000 og oktober 2002. Mens ledelsen av Frp var delt mellom partiformann Hagen og parlamentarisk leder Jensen (mai 2005 – mai 2006) gikk det aldeles utmerket. Partiets velgeroppslutning steg til hele 31,7 prosent, nesten like høyt som toppunktet på 32,6 prosent under Hagens formannstid. Men etter at Jensen også ble partileder, gikk det først nedover til 21,3 prosent i oktober 2007, før det kom en ny opptur til 30,5 prosent i august 2008. Siden har det gått både opp og ned, men den langsiktige trenden har vært nedadgående. Det hjalp heller ikke å forlate regjeringen. Oppslutningen på 9,5 prosent i januar i år var den laveste siden midten av 1990-tallet. Så langt i februar 2021 viser Poll of polls en oppslutning på i underkant av åtte prosent.

Siv Jensens avgang som partileder får naturligvis stor oppmerksomhet. Personfokuseringen i mediene kan gi inntrykk av at partienes velgeroppslutning først og fremst er avhengig av dyktige partiledere. Nå for tiden blir Senterpartiets rekordstore oppslutning ofte tilskrevet partileder Trygve Slagsvold Vedum, mens Jonas Gahr Støre får mye av skylden for Arbeiderpartiets svake oppslutning. De månedlige meningsmålingene og valgresultatene viser imidlertid at partienes oppslutning kan variere sterkt, selv om partilederen er den samme.

Fremskrittspartiets velgeroppslutning, september 1981 - januar 2021

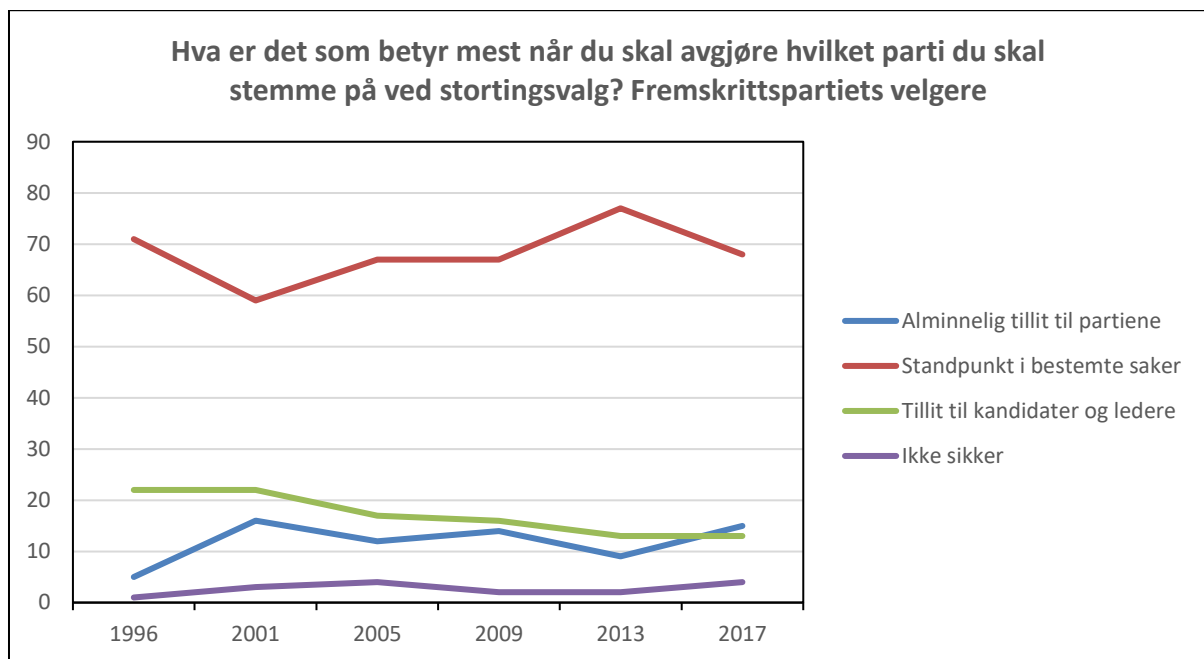
© Hilmar Rommetvedt

Storingsvalgresultater og gjennomsnitt av flere institutters månedlige stortingsmålinger, unntatt juli
Kilder: egne beregninger, Stavanger Aftenblad og www.pollofpolls.no

I en rekke landsomfattende meningsmålinger er velgerne blitt spurt om hva som betyr mest når de skal avgjøre hvilket parti de skal stemme på ved stortingsvalg. Frp-velgernes svar framgår av figuren nedenfor. Den er basert på målinger utført av Opinion og Respons Analyse.

Som vi ser, oppga mellom 59 og 77 prosent av Frp-velgerne at det var partienes standpunkter i bestemte saker som betydde mest. Bare 13-22 prosent av Frp-velgerne sa at de la mest vekt på partienes kandidater og ledere. I tillegg kan det nevnes at Frp-velgerne legger betydelig mer vekt på sakene enn gjennomsnittsvelgerne (i gjennomsnitt sa 46-60 prosent at sakene betyr mest).¹

Målingene tyder med andre ord på at partilederne betyr atskillig mindre for partienes velgeroppslutning, enn det mediernes personfokusering gir inntrykk av. Eventuelle personeffekter ser også ut til å være kortvarige. Det er den politiske situasjonen og de aktuelle sakene som betyr mest – og sakene på den politiske dagsordenen varierer. Som vist i en tidligere kommentar på Poll of polls, kan det fortsatt skje store endringer fram mot valget den 13. september.²

¹ For utdyping, se

<http://www.pollofpolls.no/?cmd=Kommentarer&do=vis&kommentarid=2484&sok=rommetvedt>

² Se <http://www.pollofpolls.no/?cmd=Kommentarer&do=vis&kommentarid=2973>